

tepeni. Kajti liberalno sedanje ministerstvo je prepovedalo obhajati svetoletne procesije. To pa je katoličane hudo razdražilo zoper brezobzirne liberalce. —

Švedski kralj potuje sedaj s svojo soprogo po Nemškem in je te dni prišel tudi v Toplice na Českem. Povsod se kaže razdraženega lutrova.

V Belgiji je prebivalstvo hudo iznemirjeno. Frajmaurerji ščuvajo po svojih novinah zoper svetoletne procesije. Katoličani pa se ne dajo motiti. Zato beremo vedno o tepežih in kavsanji v Belgiji. Te dni so skoro same ženske s palicami in korbači nateple dijake v velikem mestu Antverpnu, ker so ti pobalini sveče goreče ugašali, katere so bile na čast sv. Rešn. Telesu po oknih prižgale, ker je namenil duhoven s sv. obhajilom k boleniku mimo iti.

Francozi dobro gospodarijo. Finančni minister je izpovedal, da je meseca maja letos 24 milijonov več prejel, kakor lani.

Turki so se začeli silno oborožati. Trdnjavo in mesto Varno ob Črnem morju popravljajo v veliki naglici. Više 3000 delalcev je nastavljenih. To kaže na bližnjo vojsko Turkov z mogočnim Rusom.

## Za poduk in kratek čas.

Valentin Orožen, slovenski pesnik.

„Kje je fantič zdaj, vesel,  
Ki je to prepeval?  
Da bi enkrat še zapel,  
Kratek čas nam delal!“

Odahnil si je zopet nedavno truden potnik od zemeljskih težav, odahnil si je milosrčen pevec, nekdanj nevrudljivo žvrgolaje v domačem logu — in zares!

„Hitro, hitro mine čas,  
Ah, ne bo ga več pri nas!“

Valentin Orožen je umrl 4. maja tekočega leta kot župnik v pokoji na Okonini v gorenjesavinski dolini, gotovo z najboljšo zavestjo, da je v teku svojega življenja, kot duhoven, oče in skrben pastir vdanih mu vernih, vse dobro činil. — Bil je pa zraven pobožnega pastirovanja še tudi preblag podpiratelj slovstva, boritelj za pravice milega nam naroda, s katerim je prenašal grenkosti, obilne tuge — a malo veselih dni. — Poznal je hrabrost slovenske krvi — a slavjal je Slovenca dom milo prepevaje, veselivši se vsega stvarjenja na domači zemlji; veselivši se kratkih, pa veselih dni mladosti — na koje se je starček pozneje milotožno spominjal:

„Kje so moje rožice,  
Pisane in bele,  
Moj'ga srca ljubice  
Zlahtno so cvetele? —  
Ali spomlad je šla od nas,  
Vzela jih je zima, mraz.“

Blagi pesnik je bil pri sv. Jurji pod Rifnikom 31. januarja 1808 rojen in za mešnika 4. avgusta 1835 posvečen. — Služboval je za kaplana

na slov. Koroškem in Štajerskem. — Neumrljivi A. M. Slomšek so ga osobno kot zelo bistroumnega, iskrenega narodnjaka poznali — ter mu pri neki priložnosti naravnost rekli: „Mesto, na kojem sem jaz, se vsled Vaših zmožnosti tudi Vam spodobi“. Ta izraz knezo-škofa ni dal Orožnu grebenorasti; le hvaležno občutljivo je bilo nježno srce do višjega pastirja.

Z vsem zadovoljen, ponižnost in le tihoto lju-beči pesnik si je izvolil med mnogo drugimi župnijami: Sjele (Siele), župnijo pod hribom sv. Uršule. Tukaj se je v njem ves pesniški duh razvil; tukaj je narodna čutila v mnogih prelepih pesnih načrtal — na koje se je pozneje kot starček z veseljem spominjal:

„Kje so moje tičice,  
Kam so zdaj zletele?  
Oh nedolžne pevice,  
Kak so žvrgolele!  
Zanjke ble nastavljen  
Ptičice so se vjele vse.“

Živ, vesel, skoz in skoz resničen in odkritosrčen, šegav, tudi nekoliko zabavljiv, pa nikoli hudoben — tak je bil ta pesnik začeti krožiti mile slovenske pesni — in tak je ostal do zadnjega zdihljeja.

Od tod si je izvolil prekrasno gorenjesavinsko dolino — ter je nevrudljivo pastiroval pri sv. Martinu na Dreti. — Ljubljeno, časten in občepoštovan je bil od svojih farmanov — in to tudi po pravici; vsaj jim je bil skrbno oče in vsakemu blaga duša — a njegov spomin ostane neizbrisljiv na Dreti in Savinji. Kajti tukaj so bili dnevi srečni — mirni — tukaj je peval, kar peti naši zamei nikdar pozabili ne bodo; tukaj je bila zanimivost in radost pošena doma — starček pozneje sam zdihuje:

„Kje je hladni potok moj,  
Kjer sem se sprehajal,  
Kjer skušnjav nevarni boj,  
Mene je obdajal? —  
Ve'ka vel'ka suša bla,  
Zemlja je popila ga.“

(Konec prihodnjič.)

## Novocelje.

(Konec.)

Na zahodni strani grajšine se razprostira velik od vseh strani z drevoredi obdan vrt, ki je od severne strani z zidom, od drugih strani pa z gostim lesenim plotom ograjen. Grajšini najbližnji del vrta je odločen gredam za raznovrstne cvetlice; za gredami je majhen lipov log s priličnimi sedeži, mizicami in zibalkami, in za logom stoji po najnovejših iznajdbah postavljen vrtarski hram, v katerem se po zimi sobe za cvetlice z gorkim zrakom grejejo. Kinč prostornega vrta moramo tudi imenovati na nekoliko vzvišenem prostoru postavljen gloričet ali vrtno utico, imenovano Apolonov tempelj. To je namreč stavba v novogrškem slogu na deveterih kamnenih stebrih z okroglo streho in obokanim stropom. Ker je ta

stavba podobna odprtemu grškemu tempeljnu in ima na stropu namalano podobo Apolonovo, imenuje se Apolonov tempelj. Od tod se razgrinja opazovalcu, kakor iz balkona, najčarobnejši razgled po celi gornji strani savinske doline tujan do košate Radohe in visoke Ojstrice.

Razun že omenjenega drevoreda od velike ceste do grajskih vrat, nasajeni so tudi proti ostalim trem vetrovom kraj potov drevoredi iz murbinih dreves: proti Petrovčam, proti Žalcu in od vrtnih vrat do Savine, kder je grajsinsko kopaljšče. —

Kakih 400 stopinj od grajšine na potu proti Žalcu je slišati glasen večkrat se ponavljajoč jek, kakoršni se malokde sliši. Ob tem potu stoji tudi sicer ne več lep, pa po svoji zgodovini znamenit lesen križ. Stal je namreč ta križ poprej na torišči sedajnega kamenega križa ob veliki cesti. Ko so ga podrli, da bi postavili novega, poprosi grajšakova hči Franciška g. župnika, naj stari križ njej prepustijo. Na njeno željo so ga potem postavili v grajskem vrtu, kakor da bi slutila, da bo ga potrebovala kot pribežališče v nesrečnih dnevih. In ko so jo poznej res dohiteli nesrečni in grenki dnevi, našla je največ tolažbe zmiraj pri tem križu, kder so jo pogostoma videli klečati in moliti. Po njeni smrti so križ prestavili iz vrta na kraj, kder še zdaj stoji.

Če z občutljivim srcem in zdravimi očmi opazujemo krasno okolico Novegacelja, se ne bomo čudili, kako je ravno tukaj slovenska Vila vzbudila prvo slovensko pevkinjo, že omenjeno Franciško Hausman. Zakaj venec prijaznih hribov, ktere pokrivajo prijetni zeleni logi in kinčajo snažni beli hrami in cerkve, obdaja od vseh strani ravno savinsko dolino, — in skoro v sredini te prijazne ravnine stoji Novocelje, za se sicer veličastno splotje, a širna ravnina mu njegovo veličanstvo jemlje, zato pa mu daje nekaj idiličnega, nježnega, ki človeka globlje prešine in bolje na se vleče, kakor pristoje veličanstvo.

Posestvo novoceljske grajšine obsega zdaj le 309 oralov in 1032□ sežnje zemlje, ker so se med l. 1849—1855 od grajšine prodala posestva: Lahnhof, Forstthof, Plevna in jame v Zabukevci. Razun navadnih poljskih pridelkov se tukaj še s posebnim haskom prideljuje hmelj. Leta 1873. so pridelali 72 centov hmelja, ter ga prodali za 5950 fl. Leta 1874. so pridelali 61 centov in skupili zanj 6348 fl. Na obrtnijskih razstavah v Gradcu l. 1870. na Dunaji l. 1873. in v Hagenau l. 1874. je grajšinsko oskrbnništvo dobilo darila za izpostavljen hmelj.

Po smrti Antona grofa Gaisruka je postal posestnik Novegacelja njegov brat Janez Karol, za njim pa tega sin Vinko. Po smrti Vinka grofa Gaisruka si je to grajšino pridobil Tschukl pl. Ruhethal, potem Hausman. Njeni zdajni posestnik je svitli knez in stari grof Leopold Salm-Reif-

ferscheid-Krautheim s svojo soprogo, rojeno grofico Spiegel. Knez Salm stanuje od leta 1869 s svojo družino tukaj. \*)

## Razne stvari.

(Polit. gospodarsko društvo pri sv. Lovrenci) v Slov. goricah napravi 13., 20. in 27. junija, t. j. vselej v nedeljo popoldne ob 3. uri v g. Koserjevem hramu razgovore v gospodarskih rečeh in vabi uljudno ude in slovenske gospodarje.

Odbor.

(Slavjanska beseda) na Dunaji je 30. maja sijajno obhajala 10letnico svojega obstanka pod predsedništvom grofa Harrah-a. Vsi slavjanski narodi bili so zastopani. V imenu Slovencev je govoril dr. Srnec.

(Bliki je užgal) neko viničarijo v Črešnovcih pri Radgoni. Pogorela je hiša, viničarja Merčniku pa hranilnične knjižice, 200 fl. — Tisti den je udarilo tudi v hlev Jož. Hrašovica v Bučkovcih, ter mu kravo ubilo. Hlev je pogorel.

(Ubil se je) Valentin Kolar, ovčar v Soboti. Padel je raz visoke pečine v potok, kder so ga čez 4 dni mrtvega našli.

(Svoje novorojeno dete zadavila) je dekla posestnika Balg-a na Muti.

(Učiteljske novosti) g. L. Trafenik je postal ud okrajnega šolskega svetovništva v Rogatci, g. Fr. Hernaus pa v Šostanji in g. Fel. Pirc v G. Gradu. Ljudska šola v Ptui in pri sv. Kungoti pri Celji dobi po 1 razred več.

(Ljutomerska posojilnica) je za zidanje nove šole v Ljutomeru darovala 1000 fl.

(Koroški zbor) je deželi naložil 48% dačne naklade, da pokrije 438.788 fl. primanjkljaja.

(Peter Tolstovršnik) sin posestnika v Gornj. Gradu je pri plavljenji drv nesrečno v vodo padel, kder ga je potegnilo pod lesen plot čez vodo in usmrtilo.

(Ptujčani) nečejo zaostati za Celjani, ter snujejo izdavanje nemškega lističa, ki bo vsak teden 1 izhajal.

(Izstopila iz kat. Cerkve) je neka žena, v Slattini, da bi se umožila z nekim lutrovcem, ki je sicer že oženjen pa svoje žene pri sebi ne trpi.

(Po Celovškem jezeru) se bode 15. junija začela vožja s parobrodom, kateremu je ime: Carinthia. —

(Velika starost.) Čeh Matej Subi je te dni umrl 116 let star. Bil je nekelej posestnik, jetnik na Francoskem, krčmar, učitelj in naposled „šoštar“. Pijan ali bolan ni bil nikdar. Fajfa in tobak, bilo mu je najljubše.

\*) V zadnjem sestavku sta zaostala med drugimi dva večja pogrška: mesto Leon se naj bere Leopold Salm in mesto hlev za 40 za 20 volov. Pis.

(Mariborski vinogradni posestniki) Perko, Kriehuber in Auchman bodo štajerska vina poslali na svetovno razstavo v Filadelfiji v Ameriki.

(Šnopsar.) K. Počenik v Skokah blizu Maribora je 14 dni marljivo šnopsal in se naposled ustrelil, 60 let star.

(G. Jož. Wokaun), zveden gospodar in posestnik fabrike v Celji, se je oglasil za potnega učitelja kmetovalstva in gospodarstva v slovenski besedi. To je lepo.

(Samoumori pri otrocih). Nek 15letni učenec dunajske realke se je ustrelil, neka 16letna deklica in 10letni fantič pa sta skočila v Donavo.

(V Slatinskih toplicah) je 120 gostov, v Krupinskih pa 367, med njimi tudi minister Stremayer.

(Štajersko umetniško društvo) da 15. junija t. l. izžrebat 62 dobitk, obstoječih iz raznih podob, slik, risanj, bakrotisov, fotografij itd.

(Breški del Cott) ponuja po Novicah 600 veder bizeljskega vina na prodajo.

(Preminol je) 30. maja zvečer Jakob Cirar, rojen v Moravčah na Kranjskem, brat Ane Hut, posestnice pri sv. Ožbaltu pri Dravi. Imel je kakih 60 fl. pri sebi. Zato se misli, da so ga tolovaji na poti iz krčme na dom napadli, in v Dravo vrgli. Do sedaj ga niso našli. V soboto 5. junija so blizu Maribora ob Dravi pobrali nepoznanega mrliča, ki je bil po glavi hudo stolčen in že jako zasmrajen. Zanesli so ga v mariborsko mrtvašnico.

(Dražbe). 11. junija Franc Klaužar v Vetrniku. — 17. junija Jož. Ostruh v Slakovi, 1800 fl. — 21. junija Jan. Krožel v Stopreah, 3673 fl. — 26. junija Anton Razpotnik pri Celji, 90 fl. in Franc Lipovšek, 3490 fl. — 15. junija Karl Magerl v Opločnici, 1846 fl. — Martin Vehovar v Cmerečjigori, 230 fl. — 16. junija Franc Leserer pri sv. Lenartu, 12.225 fl. — Jož. Gregorec v Rakoveh, 925 fl. — 26. junija Martin Peslak v Žalcu 302 fl. —

Listi vredništva: Dopisi iz Radgone, v Lovrenca, iz Oggerskega, iz Poličan iz Tlake pri Šotli prihodnjič.

| Tržna cena<br>pretekli teden | V<br>Mari-<br>boru | V<br>Ptuj | V<br>Celju | V<br>Varaž-<br>dinu |
|------------------------------|--------------------|-----------|------------|---------------------|
| Pšenice vagan . . . . .      | fl. 40             | fl. 40    | fl. 40     | fl. 40              |
| Rži . . . . .                | 3 70               | 3 20      | 3 60       | 3 10                |
| Ječmena . . . . .            | 3 60               | 3 —       | 3 10       | —                   |
| Ovsa . . . . .               | 2 10               | 2 —       | 2 30       | —                   |
| Turšice (koruze) vagan .     | 3 10               | 2 80      | 3 50       | 2 50                |
| Ajde . . . . .               | 2 60               | 2 35      | 3 —        | 2 30                |
| Prosa . . . . .              | 3 80               | 3 20      | 3 40       | 2 80                |
| Krompirja . . . . .          | 1 60               | 1 50      | 1 70       | —                   |
| Sena . . . . . cent          | 1 70               | 2 —       | 1 —        | 1 90                |
| Slame (v šopkih) . . . .     | 1 40               | 1 40      | — 80       | —                   |
| za steljo . . . . .          | — 90               | 1 —       | — 60       | —                   |
| Govedine funt . . . . .      | — 26               | — 26      | — 26       | — 22                |
| Teletine . . . . .           | — 26               | — 26      | — 27       | — 22                |
| Svinjetine . . . . .         | — 28               | — 26      | — 30       | — 28                |
| Slanine . . . . .            | — 34               | — 40      | — 38       | — 42                |

### Loterijne številke:

V Trstu 5. junija 1875: 33 61 23 49 21  
V Lincu " " 26 63 2 39 58  
Prihodnje srečkanje: 12. junija 1875.

### Najnovejši kurzi na Dunaju.

|                                                                                             | fl. | kr. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|
| Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %                                               | 70  | 15  |
| Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem | 166 | —   |
| Ažijo srebra . . . . .                                                                      | 102 | —   |
| " zlatá . . . . .                                                                           | 5   | 29  |

### Vožnji red pri južni železnici. \*)

A. Od Spielfelda do Zidanega mosta.

| Postaje.        | Brzo-<br>vlak. | Poštni<br>vlak. | Poštni<br>vlak. | Mešani<br>vlak. |
|-----------------|----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Spielfeld.      | popold. 1.47   | zjutraj 8. 7    | zvečer 9.20     | popold. 12.49   |
| Egydi-Tunnel.   | —              | 8.17            | 9.29            | 1. 4            |
| Pesnica.        | —              | 8.35            | 9.43            | 1.28            |
| Maribor.        | prihod 2.13    | 8.51            | 9.54            | 1.49            |
| Rače.           | odhod 2.16     | 9. 5            | 10. 6           | 2.25            |
| Pragarsko.      | —              | 9.25            | 10.24           | 2.52            |
| Slov. Bistrica. | —              | 9.46            | 10.43           | 3.17            |
| Poličane.       | 2.57           | 10.19           | 11. 9           | 4. 4            |
| Ponkva.         | —              | 10.52           | 11.32           | 4.41            |
| Št. Jur.        | —              | 11. 7           | 11.45           | 4.59            |
| Štore.          | —              | 11.20           | 11.55           | 5.14            |
| Celje.          | 3.44           | 11.38           | 12.11           | 5.36            |
| Laško.          | —              | 11.58           | 12.27           | 5.58            |
| Rimske Toplice. | —              | 12.13           | 12.39           | 6.15            |
| Zidan most.     | 4.45           | 12.58           | 12.59           | 6.40            |

\*) Se bode nadaljevalo, ter vsaka sprememba zvesto naznanjala. Vred.

## Razglas.

2—2

Od c. kr. okrajne sodnije v Konjicah se vsi tisti, kateri bi kot upniki imeli kaj terjati iz zapuščine 25. aprila 1875, brez testamenta umrlega Franceta Pintarja, posestnika pri sv. Duhu, potem tisti, kateri so omenjeni zapuščini kaj dolžni, tukaj opominjajo, naj se v petek 11. junija 1875 pred poludnevom ob 9. uri glasijo v pisarnici c. kr. notarja, kot sodnijskega komisarja, g. Gottfrieda Schmieda v Konjicah. Inače zgubijo upniki, ako po izplačanju že oglašanih nič ne ostane, vso nadalječno pravico do zapuščine, zoper mudne dolžnike pa se bode pravednsko postopalo.

Konjice 23. maja 1875.

Gottfried Schmied,  
c. kr. notar.

## Božjast,

3—18

(sv. Valentina ali veliki beteg) ozdravlja pismo zdravnik Dr. Killisch v Draždanih (Dresden), Wilhelmsplatz 4. (poprej v Berlinu.) —

Stoterim je že bilo pomagano!